

Република Србија
В Л А Д А

Канцеларија Савета за националну
безбедност и заштиту тајних података

Број: 011-00-04/2015-01

21. јул 2015. године

Б е о г р а д, Немањина 22-26

На основу члана 14. став 4. Закона о заштити узбуњивача (Службени гласник РС бр. 128/2014) и члана 3. став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр.79/2005, 81/2005-испр. 83/2005-испр, 64/2007, 67/2007-испр, 116/2008, 104/2009 и 99/2014) директор Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података,

О Б А В Е Ш Т А В А

Сва радно ангажована лица у Канцеларији Савета за националну безбедност и заштиту тајних података да је Закон о заштити узбуњивача прописано следеће:

1) Забрањено је предузимање штетне радње која подразумева свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај.

2) Узбуњивање је откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера (у даљем тексту информација).

3) Информација садржи податке о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и податке ради спречавања штете великих размера.

Информација може да садржи потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу.

4) Узбуњивач је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву.

5) Радно ангажовање чини радни однос, рад ван радног односа, волонтирање, вршење функције, као и сваки други фактички рад за послодавца.

6) Послодавац је орган Републике Србије, територијалне аутономије или јединице локалне самоуправе, носилац јавних овлашћења или јавна служба, правно лице или предузетник који радно ангажује једно или више лица.

7) Узбуњивање може бити унутрашње, спољашње или узбуњивање јавности.

Унутрашње узбуњивање је откривање информације послодавцу.

Спољашње узбуњивање је откривање информације овлашћеном органу.

Узбуњивање јавности је откривање информације средствима јавног информисања, путем интернета, на јавним скуповима или на други начин којим се обавештење може учинити доступним јавности.

8) Послодавац и овлашћени орган дужни су да поступају и по анонимним обавештењима у вези са информацијом, у оквиру својих овлашћења.

9) Послодавац је дужан да:

- у оквиру својих овлашћења предузме мере ради отклањања утврђених неправилности у вези са информацијом.

- заштити узбуњивача од штетне радње и да предузме неопходне мере ради обустављања штетне радње и отклањања последица штетне радње.

- свим радно ангажованим лицима достави писмено обавештење о правима из овог закона.

- одреди лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем поступи по информацији без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема информације обавести узбуњивача о исходу поступка по његовом окончању, у року од 15 дана од дана његовог окончања.

- пружи обавештења узбуњивачу на његов захтев о току и радњама предузетим у поступку омогући узбуњивачу да изврши увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку.

Послодавац не сме предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узбуњивача.

10) Лице које је овлашћено за пријем информације дужно је да:

- штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, а у складу са законом који уређује заштиту података о личности

- приликом пријема информације, обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу, ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача.

Подаци о личности узбуњивача односно подаци на основу којих се може открити идентитет узбуњивача не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Свако лице које сазна податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, дужно је да штити те податке.

11) Послодавац који има више од десет запослених дужан је да:

- општим актом уреди поступак унутрашњег узбуњивања

- исти акт истакне на видном месту, доступном сваком радно ангажованом лицу, као и на својој интернет страници ако постоје техничке могућности.

Одредбе општег акта о поступку унутрашњег узбуњивања морају бити у складу са Законом о заштити узбуњивача и подзаконским актом којим се ближе уређује начин унутрашњег узбуњивања, начин одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и друга питања од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених, који подзаконски акт доноси министар надлежан за послове правосуђа.

Одредбама општег акта не може се умањити обим права или ускратити неко право узбуњивачу из овог закона.

Одредбе општег акта које нису у складу са Законом о заштити узбуњивача и прописима донетим на основу овог закона, ништаве су.

12) Код спољашњег узбуњивања, ако се узбуњивање односи на лица радно ангажована у овлашћеном органу, узбуњивач ће се обратити руководиоцу тог органа, а ако се узбуњивање односи на руководиоца овлашћеног органа, узбуњивач ће се обратити руководиоцу непосредно надређеног органа.

Овлашћени орган је дужан да :

- поступи по информацији у року од 15 дана од дана пријема информације на захтев узбуњивача пружи обавештења узбуњивачу о току и радњама предузетим у поступку - омогући узбуњивачу да изврши увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку, у складу са законом

- обавести узбуњивача о исходу поступка по његовом окончању, у складу са законом.

Ако орган коме је достављена информација није надлежан за поступање у вези са узбуњивањем, проследиће информацију надлежном органу у року од 15 дана од дана пријема и о томе истовремено обавестити узбуњивача, који је орган дужан да примењује

мере заштите које је узбуњивачу обезбедио орган који му је обавештење уступио.

Ако узбуњивач није дао сагласност да се његов идентитет открије, овлашћени орган који је примио обавештење од узбуњивача, а није надлежан за поступање, дужан је да пре прослеђивања тог обавештења надлежном органу претходно затражи сагласност узбуњивача, ако законом није прописано другачије.

13) Јавност се може узбунити, без претходног обавештавања послодавца или овлашћеног органа у случају непосредне опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, од настанка штете великих размера, односно ако постоји непосредна опасност од уништења доказа.

Приликом узбуњивања јавности узбуњивач је дужан да поштује претпоставку невиности окривљеног, право на заштиту података о личности, као и да не угрожава вођење судског поступка.

14) Ако су у информацији садржани тајни подаци (подаци који су у складу са прописима о тајности података претходно означени као тајни), узбуњивач је дужан да се прво обрати послодавцу, а ако се информација односи на лице које је овлашћено да поступа по информацији, информација се подноси руководиоцу послодавца.

У случају да послодавац није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности, узбуњивач се може обратити овлашћеном органу.

Изузетно у случају да се информација односи на руководиоца послодавца, информација се подноси овлашћеном органу.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних података прописаних законом који уређује тајност података.

15) Послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на: запошљавање, стицање својства приправника или волонтера, рад ван радног односа, образовање, оспособљавање или стручно усавршавање, напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања, дисциплинске мере и казне услове рада, престанак радног односа, зараду и друге накнаде из радног односа, учешће у добити послодавца, исплату награде и отпремнине, распоређивање или премештај на друго радно место, непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лица, упућивање на обавезне здравствене прегледе или упућивање на прегледе ради оцене радне способности и др. Одредбе општег акта којима се узбуњивачу ускраћује или повређује право, односно којима се ова лица стављају у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, ништаве су.

16) Узбуњивач има право на заштиту, у складу са законом, ако је извршио узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње, и ако би у тренутку узбуњивања, на основу расположивих података, у истинитост информације, поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.

17) Узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту у складу са законом.

У случајевима наношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете, у складу са законом који уређује облигационе односе.

18) Повезано лице има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним даје према њему предузета штетна радња због повезаности са узбуњивачем.

Право на заштиту као узбуњивач, има лице које учини вероватним да је према њему предузета штетна радња, ако је лице које је предузело штетну радњу, погрешно сматрало да је то лице узбуњивач, односно повезано лице.

Лице које је у вршењу службене дужности доставило информацију има право на заштиту

као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због достављања информације.

Лице које тражи податке у вези са информацијом, има право на заштиту као узбуњивач, ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

-достави информацију за коју је знало да није истинита

-поред захтева за поступање у вези са информацијом којом се врши узбуњивање тражи противправну корист.

20) Као лице које је овлашћено за пријем информација и вођење поступка у вези са узбуњивањем одређен је Павле Јанковић, самостални саветник тел. 361-65-54.

21) Закон о заштити узбуњивача (Службени гласник РС бр. 128/14) је ступио на снагу 04.12.2014. године, а почиње да се примењује од 05.06.2015. године.

Текст закона прочитајте на сајту INTERMEX чији смо претплатници или на другим сајтовима на интернету.

Овим потврђујем да сам дана _____ 2015. године примио/ла ово обавештење:

Запослени /а

ДИРЕКТОР

др Горан Матић

